

DARTMOORINPONIEN JALOSTUSOHJELMA

Suomen Hippos ry

Ruokavirasto vahvistanut 27.9.2024

RPVK vahvistanut 6.11.2023

Selitykset käytettävistä termeistä:

Kantakirja

Entinen hevosten perusrekisteri. Hevonen ilmoitetaan merkittäväksi kantakirjaan 1 kk kuluessa syntymästään ja merkitään kantakirjaan tunnistuksen jälkeen, viimeistään vuoden kuluessa syntymästä

Jalostusarvostelu

Entinen kantakirjaus. Jalostusarvostelussa tammat ja oriit arvioidaan jalostuseläiminä rotukohtaisten vaatimusten mukaisesti terveys, luonne, rakenne ja suoritusominaisuuksiensa perusteella ja merkitään jalostusluokkiin. Jalostusarvostelu tehdään ensin yksilötulosten perusteella ja myöhemmin jälkeläistulosten perusteella.

Tunnistusasiakirja

Hevospassi tai rekisteritodistus, jossa on hevosen tunnistetiedot.

Sisällysluettelo

1.	Rodun taustaa	4
2.	Jalostustavoite ja rotumäärittely.....	4
2.1	Jalostustavoite	4
2.2	Rotumääritelmä.....	4
3.	Jalostusohjelman maantieteellinen alue.....	5
4.	Ponien tunnistaminen ja hevospassi	5
4.1.	Syntymän ilmoittaminen, tunnistaminen ja hevospassi.....	5
5.	Tietojen kerääminen ja käyttäminen	6
5.1.	Henkilötietojen kerääminen ja käsittely.....	6
5.2.	Tulostietojen kerääminen.....	6
6.	Dartmoorinponien kantakirja	6
6.1	Kantakirjaan merkitseminen	6
6.2.	Astutuskirjanpito ja syntymätodistus	8
6.3.	Polveutumismääritys.....	8
6.4	Varsan nimeäminen.....	9
7.	Jalostusarvostelu	9
8.	Yksilöarvostelu.....	9
8.1	Osallistumisoikeudet	9
8.2	Rakennearvostelu	10
8.3	Palkintoluokat.....	11
8.4	Mitat	11
8.5.	Oriiden jalostusarvostelu.....	11
8.6	Tammojen jalostusarvostelu	13
8.7.	Nuorten ponien sekä ruunien arvostelu.....	14
8.8.	Jalostusarvostelutulokset	14
8.9.	Tuontiponien arvostelu	14
9.	Suoritusluokkamerkit	15
10.	Jälkeläisarvostelu	16
10.1.	Oriiden jälkeläisarvostelu	17
10.2.	Tammojen jälkeläisarvostelu	18
11.	Terveysominaisuudet	18
11.2.	Tarttuvien eläintautien ehkäisy	19
11.3.	Vapautus askellajien esittämisestä.....	19
12.	Oriin ja tamman jalostuskäyttö	19
12.1.	Orilisenssi	19

12.2. Tuontispermaoriin käyttö.....	20
12.3. Kuolleen ja kastroidun oriin sperman käyttö	20
12.4. Spermankeräysasemat ja spermavarastot	20
12.5. CEM- ja EVA-testit.....	20
12.6. Sperman tuonti ja vienti.....	20
12.7. Astutusikä.....	20
12.8. Alkionsiirto	20
13. Ratsu- ja ponivaliokunta ja arvostelulautakunnat	21
13.1 Ratsu- ja ponivaliokunta	21
13.2 Tamma- ja varsalautakunta	21
13.3 Orilautakunta.....	21
13.4. Esteellisyys.....	21
14. Menettelytapaohjeet	22

1. Rodun taustaa

Dartmoorinponi on alkuperältään englantilainen ponirotu, jonka jalostustoiminnassa noudatetaan rodun alkuperäkantakirjan, [Dartmoor Pony Societyn \(DPS\)](#), vaatimuksia. Dartmoorinponien sukutietoja on ylläpidetty Englannissa jo yli 100 vuoden ajan. Ennen Dartmoor Pony Societyn perustamista sukutietoja ylläpiti Polo Pony Studbook. Dartmoorinponit elävät vapaana vielä tänäkin päivänä Englannissa nummilla luonnonpuistossa vapaana.

2. Jalostustavoite ja rotumäärittely

2.1 Jalostustavoite

Jalostusohjelman tavoitteena on edistää rodun jalostusta ja parantaa ponien suorituskykyä ja laatua. Tavoitteena on tuottaa alkuperämaan rotumääritelmän ja polveutumisvaatimukset täyttäviä, ratsastusurheilun eri lajeihin sekä valjakkoajoon soveltuvia puhdasrotuisia poneja. Niiden tulee olla helposti käsiteltäviä, hyväluonteisia, terveitä, hyvärakenteisia ja sekä lasten että aikuisten käyttöön soveltuvia.

2.2 Rotumääritelmä

Korkeus	Säkäkorkeus ei saa ylittää 127 cm
Väri	Ruunikko, musta, kimo, rautias, päistärikkö. Mitään kirjavan tai pilkullisen variaatioita ei sallita. Pienet valkoiset merkit ovat hyväksyttäviä (pieni, korkeintaan vuohiseen ulottuva sukka, pieni tähti tai kuonopilkku.) Läsiä, piirtoa, puolisukkaa tai sitä korkeampia jalan merkkejä ei hyväksytä.
Pää ja kaula	Pää on pieni, jalo ja selväpiirteinen. Silmän ja kuonon väli on suhteellisen lyhyt eikä pää kapene paljon turpaa kohti. Korvat ovat pienet ja valppaat, silmät melko suuret. Ilme on ystävällinen ja ympäristöstään kiinnostunut. Pään ja kaulan liittymä ei saa olla raskas, kaula on hyvänmuotoinen ja keskipitkä. Orilla tulee olla lihaksikas, kaareva kaula.
Lapa	Pitkä ja viisto lapa on tärkeä ominaisuus dartmoorinponilla. Lapa ei saa olla ylhäältä kapea (säkä on pyöreä).
Runko	Runko on keskipitkä, vahva, tiivis ja syvä.
Lanne ja takaosa	Takaosaon vahva ja lihaksikas. Lautanen on keskipitkä, se ei saa olla suora tai erittäin luisu. Häntä ei saa olla alas kiinnittynyt.
Jalat	Etujaloissa ei saa olla supistuneet etusääret. Kyynärvarren tulee olla lihaksikas ja suhteellisen pitkä, etupolvien melko suuret ja edestä litteät. Ponilla tulee olla hyvä luusto, sääriluun tulee olla lyhyt ja litteä. Vuohinen ei saa olla liian pysty tai pitkä. Kavion sarveisaines on kovaa, kaviot ovat hyvän muotoiset. Kintereen tulee olla alas asettunut, lonkan ja kintereen välin tulee olla pitkä. Kinner on selväpiirteinen, kintereen ja sääriluun liittymä vahva. Koipi on vahva ja lihaksikas. Takajalan asento ei saa olla pihtinen tai länkinen.
Liikkeet	Lavoista irtonaiset ja suorat, matalat mutta ei maahansidotut liikkeet. Kinner toimii hyvin.
Yleistä	Dartmoor on sopusuhtainen lasten ratsuponi, vankkarakenteinen ja suurilinjainen mutta silti elegantti. Ponilla on runsaat jouhet.

3. Jalostusohjelman maantieteellinen alue

Toiminta-alueella syntyvät dartmoorinponivarsat voidaan merkitä Suomen Hippoksen ylläpitämään dartmoorinponien kantakirjaan kasvattajan niin anoessa, mikäli ne täyttävät kantakirjan vaatimukset. Toiminta-alueella syntyvät dartmoorinponivarsat tulee tunnistaa Suomen Hippoksen valtuuttaman tunnistajan toimesta ja ne merkitään Suomen Hippoksen ylläpitämään dartmoorinponien kantakirjaan. Suomen Hippos voi järjestää kyseisissä maissa dartmoorinponien kantakirjan jalostusarvosteluja. Dartmoorinponin jalostusohjelman toiminta-alueena on Suomi.

4. Ponien tunnistaminen ja hevospassi

Dartmoorinponien jalostus- ja kilpailukäyttö edellyttävät luotettavaa rekisteriä, jossa ponin polveutumisen oikeellisuus on varmistettu sekä tunnistetiedot että omistus- ja hallintaoikeudet todennettu. Jalostuskäyttöä, tunnistetietoja, sekä omistus- ja hallintaoikeuksia koskevia tietoja ylläpidetään Hippos ry:n Heppa-järjestelmässä. Tunnistusasiakirjasta (hevospassi) määrätään Euroopan komission asetuksella.

4.1. Syntymän ilmoittaminen, tunnistaminen ja hevospassi

Syntymän ilmoittaminen

Varsa on ilmoitettava syntyneeksi kuukauden sisällä syntymäpäivästä. Mikäli ilmoitus tehdään myöhemmin, peritään korotettu rekisteröintimaksu. Ponit merkitään kantakirjaan yksilöllisellä UELN-numerolla. Ponien tunnistetiedot sekä polveutuminen tallennetaan Suomen Hippoksen ylläpitämään tietokantaan.

Kasvattaja

Varsan kasvattajaksi merkitään tamman omistaja varsomishetkellä tai taho, jolle on merkitty tamman hallintaoikeudensiirto kasvattajarekisterissä varsomishetkellä. Hallintaoikeuden siirtoa kasvattajarekisterissä ei tehdä varsan syntymän jälkeen.

Varsan tunnistaminen

Varsa tunnistetaan hevospassiasetuksen mukaisesti. Varsan tunnistamisesta vastaavat Suomen Hippoksen auktorisoimat henkilöt. Tunnistustehtävät on delegoitu Hevosjalostusliitoille yhteistyösopimuksen mukaisesti. Tunnistajien yhteystiedot löytävät osoitteesta www.hevosjalostusliitot.fi.

Hevospassin myöntäminen

Varsalle myönnetään hevospassi toimitetuilla tiedoilla viimeistään vuoden kuluessa syntymästä. Mikäli toimitetut tiedot eivät ole riittävät kantakirjaan merkitsemistä varten, (ehdot kappaleessa [6.1.](#)), myönnetään varsalle muun kuin rekisteröidyn hevoseläimen tunnistusasiakirja. Yksilö, jolle on myönnetty muun kuin rekisteröidyn hevoseläimen tunnistusasiakirja, voidaan myöhemmin nostaa kantakirjaan rotu- ja sukutiedoilla, mikäli se täyttää kantakirjaan merkitsemisen vaatimukset. Mikäli varsaa ei ole tunnistettu vuoden sisällä syntymästä, myönnetään sille tunnistusasiakirjan kaksoiskappale. Tunnistusasiakirjan myöntämiseksi vuoden kuluessa varsan syntymästä tulee varsan tunnistustietojen, mikrosirutuksen ja polveutumismäärityksen olla tehty viimeistään varsan ollessa 10 kk ikäinen.

Tunnistusasiakirja on aina kuljettava ponin mukana. Kadonneen tai tuhoutuneen tunnistusasiakirjan tilalle Suomen Hippos myöntää hevospassiasetuksen mukaisesti hakemuksesta kaksoiskappaleen, kun alkuperäisen tunnistusasiakirjan katoamisesta on annettu luotettava selvitys ja tunnistusasiakirja on mitätöity. Kadonneen tunnistusasiakirjan uusiminen aiheuttaa ponille teurastuskiellon komission asetuksen mukaisesti.

Jalostustodistus

Tunnistusasiakirjan liitteeksi saa Suomen Hippoksen myöntämän jalostustodistuksen II osan (zootechnical certificate), kun poni viedään toiseen kantakirjaan merkittäväksi. Ulkomaiseen kantakirjaan merkityltä dartmoorinponin kantakirjaan merkittävältä ponilta vaaditaan lähtömaan kantakirjan laatima jalostustodistus.

Suomen Hippos ei vastaa toisten osapuolten tekemistä virheellisyyksistä kantakirjaan merkittävien ponien tunnistamisessa eikä polveutumisessa.

5. Tietojen kerääminen ja käyttäminen

5.1. Henkilötietojen kerääminen ja käsittely

Suomen Hippos kerää ja käsittelee henkilötietoja hoitaessaan julkista hallintotehtävää hevosten ja ponien rekisteröintiä ja passien myöntämistä varten. Tämän lisäksi Hippos kerää ja käsittelee henkilötietoja hevosten ja ponien kantakirjaus- ja kilpailutoimintaa varten.

5.2. Tulostietojen kerääminen

Jalostusarvostelussa hyödynnetään Suomen Hippoksen järjestämissä jalostusarvostelutilaisuuksissa kerättävää tietoa hevosten ja ponien ominaisuuksista. Hevosten ja ponien tulos- ja jälkeläistiedot ovat käytettävissä Suomen Hippoksen tietokannasta sekä muista kotimaisista ja kansainvälisistä tietokannoista.

6. Dartmoorinponien kantakirja

Dartmoorinponien kantakirjaan merkitään Suomessa syntyneet varsat, jotka polveutuvat alkuperämaan hyväksymään kantakirjaan merkityistä puhdasrotuisista dartmoorinponeista. Toisessa EU-maassa kantakirjaan merkityt ja Dartmoor Pony Societyn (DPS) hyväksymistä kantakirjoista polveutuvat tuontiponit merkitään kantakirjan siihen luokkaan, jonka vaatimukset ne täyttävät ja joka vastaa samaa luokkaa, johon ne on syntymä- ja/tai tuontimaassaan merkitty. Dartmoorinponien kantakirja koostuu yhdestä pääosastosta ja kantakirjan lisäosastosta. Pääosasto jakautuu kolmeen luokkaan: Pääosaston perusluokka, jalostusluokka ja luokka X. Kantakirjan lisäosasto jakautuu luokkiin SRD, SR1 ja SR2, Kantakirjan pääosaston perusluokkaan merkityt ponit voivat nousta jalostusarvostelun perusteella jalostusluokkaan. Kantakirjaluokasta tulee merkintä jalostustodistukseen.

6.1 Kantakirjaan merkitseminen

Kantakirja jakaantuu pääosaston perusluokkaan, jalostusluokkaan, sekä luokkaan X, sekä kantakirjan lisäosastoon. Dartmoorinponien kantakirjan lisäosasto jakautuu luokkiin SRD, SR1, sekä SR2.

Kantakirjaan voidaan hakemuksesta merkitä varsa

- Joka polveutuu suomalaisen dartmoorinponin kantakirjan tai toisen alkuperämaan hyväksymään kantakirjan pääosastoon tai lisäosastoon merkityistä vanhemmista
- jonka isäoriilla on ollut orilisenssi astutusvuonna
- jonka syntymä on ilmoitettu ja jonka kasvattaja on sitoutunut kantakirjan sääntöihin varsomisilmoituksessa
- jonka syntymätodistus on lunastettu
- joka on tunnistettu kantakirjan sääntöjen mukaisesti
- jonka polveutuminen on varmistettu kohdan [6.3.](#) mukaisesti
- jolle on annettu hyväksytyt nimiehdotus

Orilissenssin voi oriin omistaja, varsan kasvattaja tai varsan omistaja lunastaa jälkikäteen korotettuun hintaan, mikäli lisenssiä ei ole ollut voimassa astutusvuonna.

Pääosaston perusluokka: Rotumääritelmän mukaiset ponit

Tullakseen merkityksi kantakirjaan pääosaston perusluokkaan, ponin

- tulee polveutua suomalaisen dartmoorinponin kantakirjan, tai toisen alkuperämaan hyväksymän kantakirjan
  - jalostusluokkaan merkitystä isäoriista, sekä
  - pääosaston perusluokkaan tai jalostusluokkaan merkitystä emätammasta tai
  - kantakirjan lisäosastoon merkityn emän tulee olla hyväksytty rotutarkastuksessa ja merkitty lisäosaston luokkaan SR2, jotta varsa voidaan merkitä perusluokkaan
- emätamma ei saa olla astutushetkellä alle kaksivuotias, suositellaan, että emätamma on yli kolmevuotias astutushetkellä
- polveutumisen tulee olla varmistettu kohdan [6.3.](#) mukaisesti

Luokka X

- Mikäli pääosaston perusluokkaan tai jalostusluokkaan merkityistä vanhemmista polveutuva poni ei täytä kantakirjan pääosaston perusluokan tai jalostusluokan vaatimuksia, merkitään poni kantakirjan pääosaston luokkaan X.
- Mikäli jalostukseen käytettävä ori ei ole saavuttanut jalostusluokkaan merkitsemisen vaatimuksia, sen jälkeläiset merkitään kantakirjan luokkaan X. Luokkaan X merkittyjä yksilöitä ja niiden jälkeläisiä ei voi merkitä kantakirjan perusluokkaan tai jalostusarvosteltujen luokkaan.
- Ponin kuuluminen luokkaan X merkitään Heppa-tietokantaan, sekä jalostustodistukseen.

Jalostusluokka

Vähintään 2-vuotiaat oriit ja vähintään 3-vuotiaat tammot, jotka täyttävät kaikki seuraavat vaatimukset:

- säkäkorkeus korkeintaan 127,0 cm
- isäori on merkitty jalostusluokkaan astutushetkellä
- emätamma on merkitty perusluokkaan tai jalostusluokkaan
- yksilö on palkittu I tai II palkinnolla oriiden tai I, II, tai III-palkinnolla tammojen jalostusarvostelussa kohdan [8.](#) mukaisesti, tai sillä on hyväksytty ulkomainen jalostusarvostelutulos
- ori on hyväksytty eläinlääkärintarkastuksessa

Siirtyminen perusluokasta jalostusarvosteltujen luokkaan

Kaikki Suomessa syntyneet puhdasrotuiset kantakirjan perusluokkaan merkityt varsat, joiden polveutuminen on varmistettu dna-testillä ja maahantuodut perusluokkaan merkityt ponit, joita ei ole jalostusarvosteltu, voidaan siirtää kantakirjan jalostusarvosteltujen luokkaan jalostusarvostelun perusteella sen mukaan, miten se täyttää luokkaan asetetut vaatimukset.

Pääosaston perusluokkaan jäävät seuraavat yksilöt:

- yksilöt, joka ei täytä jalostusluokan vaatimuksia
- yksilöt, joita ei ole esitetty jalostusarvostelussa

Kantakirjan lisäosasto

Lisäosastoon merkitään toisessa dartmoorkantakirjassa lisäosastoon merkityt tammat. Oriita tai ruunia ei merkitä dartmoorkantakirjan lisäosastoon.

Tullakseen merkityksi kantakirjan lisäosastoon, ponin tulee olla rotumääritelmän mukainen ja läpäistä rotutarkastus. Lisäosastoon merkityt ponit eivät voi osallistua jalostusarvosteluun.

- SRD - Dartmoorin alueella syntyneet, rotutarkastuksen kautta rotuun otetut tammat.
- SR1 - Jalostusluokkaan merkityn oriin ja rotutarkastetun SRD-luokkaan merkityn tamman tammajälkeläiset.
- SR2 - Jalostusluokkaan merkityn oriin ja SR1-luokkaan merkityn rotutarkastetun tamman tammajälkeläiset. SR2 luokkaan merkityn rotutarkastetun tamman jälkeläinen voidaan merkitä pääosaston perusluokkaan, mikäli jälkeläinen muilta osin täyttää perusluokan vaatimukset.

Rotutarkastuksia voi tehdä ainoastaan DPS:n hyväksymä rotutarkastuslautakunta. Lisäosastoon merkitään ainoastaan DPS:n Supplementary Registeriin hyväksytyt yksilöt.

6.2. Astutuskirjanpito ja syntymätodistus

Astutuskirjanpito

Kantakirjaan merkittävän varsan vanhempien astutukset tulee olla tallennettuna astutusvuoden syyskuun 15. päivään mennessä. Astutusten ilmoittaminen on mahdollista sen jälkeen, kun oriille on aktivoitu vuosittainen orilisenssi. Myöhemmin ilmoitettujen astutusten käsittelystä peritään maksu.

Orilisenssimaksun voi suorittaa korotetulla hinnalla myöhemmin. Hinnasto <https://www.hippos.fi/hevosensomistaminen/hinnasto/>.

Syntymätodistus

Syntymätodistuksella tarkoitetaan oriinpitäjän kuittausta siitä, että astutus- ja varsamaksut on suoritettu. Kuittauksen voi tehdä sähköisesti Heppa-järjestelmään tai allekirjoittamalla syntymätodistuksen.

6.3. Polveutumismääritys

Kantakirjaan merkittävän yksilön polveutuminen tulee olla varmistettu DNA-määrityksellä sekä isäänsä että emäänsä. DNA-näytteen polveutumismääritystä varten on oikeutettu ottamaan Suomen Hippoksen auktorisoimat henkilöt. Polveutumismäärityksestä peritään [vahvistettu maksu](#). Tuontiponien osalta kantakirjaan merkitseminen ei edellytä polveutumismääritystä. Mikäli jalostukseen käytävältä yksilöltä ei ole käytettävissä DNA-sertifikaattia, tulee siitä ottaa DNA-näyte. Polveutumismääritykseen otettua DNA-näytettä voidaan hyödyntää tutkimustarkoitukseen Suomen Hippoksen luvalla.

6.4 Varsan nimeäminen

Nimeämisessä noudatetaan seuraavia nimeämissääntöjä:

- Nimessä saa olla enintään 28 merkkiä
- Nimi ei saa olla jo käytössä Suomeen rekisteröidyllä ratsuilla tai poneilla, jonka syntymästä on kulunut alle 40 vuotta tai kuolemasta alle 30 vuotta
- Käytössä suomalaiset aakkoset, erikoismerkkien käyttö käsitellään tapauskohtaisesti ja hyväksyttävissä vakiintuneiden ulkomaisten kielten kirjoitusasun mukaisesti
- Ei suositella käytettäväksi nimiliitettä, joka on jo käytössä tunnetulla kasvattajalla. Yksittäisiä kirjaimia ei katsota kasvattajatunnuksiksi
- Ei saa olla loukkaava
- Kasvattajalla on vastuu nimenkäytön tekijänoikeuksista, Hippos ei tarkista käyttöoikeutta nimeen
- Kahden tai useamman kielen yhdistelmänimiä ei sallita, nimi vain yhdellä kielellä
- Heittomerkki hyväksytään nimessä,
  - jos se tarkoittaa jotain ulkomaisella kielellä (esim. D'accord) tai
  - tai jos se tulee selkeästi isän tai emän nimestä (esim. D'Avie)
- Hippos pitää kirjata hylätyistä nimistä omaan käyttöön
- Hippoksella on oikeus nimetä poni, jollei hyväksytyä nimeä toimiteta 10 kk ikään mennessä
- Kantakirjaan merkityn ponin nimeä ei voi muuttaa ilman erityistä syytä.

7. Jalostusarvostelu

Dartmoorinponien jalostusarvostelun tavoitteena on edistää rodun jalostusta ja parantaa ponien suorituskykyä ja laatua. Vapaaehtoisen jalostusarvostelun perusteella perusluokkaan merkitty dartmoorinponi voidaan siirtää kantakirjan jalostusluokkaan, riippuen miten yksilö täyttää asetetut minimivaatimukset [6.1](#).

Jalostusarvostelu suoritetaan ensimmäisen kerran yksilöarvostelussa Suomen Hippos ry:n järjestämässä tai hyväksymässä näyttelyssä. Yksilöarvostelussa arvioidaan rotukohtaisten vaatimusten mukaisesti terveys, luonne, rakenne ja suoritukset. Yksilön saavutettua riittävät jälkeläistulokset, tehdään arvostelu jälkeläisten perusteella erikseen [luvussa 10](#) määriteltyjen vaatimusten mukaisesti.

Jalostusarvosteltujen luokkaan voidaan merkitä poneja, jotka ovat vapaita rodulle määritellyistä perinnöllisistä sairauksista ja vioista, jotka voivat vaarantaa sen terveyttä ja hyvinvointia terveysvaatimukset on kuvailtu [luvussa 11](#). Suomen Hippoksen ratsu- ja ponivaliokunta vahvistaa jalostusarvostelun vaatimukset.

8. Yksilöarvostelu

Yksilöarvosteluun tarvittavia tuloksia kerätään Suomen Hippoksen järjestämässä tai hyväksymässä näyttelyissä, joissa poneja ja hevosia arvostellaan terveyden, luonteen, rakenteen ja suoritusten perusteella. Viimeisin suoritettu arvostelu on aina voimassaoleva ja arvostelu on julkinen. Yksilöarvostelun perustella oriit voidaan palkita I tai II palkinnolla, tammaita I, II tai III palkinnolla.

8.1 Osallistumisoikeudet

Jalostusarvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan yksilöt, jotka on merkitty Suomen Hippos ry:n ylläpitämään dartmoorinponien kantakirjan perusluokkaan tai jalostusluokkaan ja jotka on mahdollista merkitä jalostusluokkaan jalostusarvostelutuloksen perusteella (ehdot jalostusluokkaan merkitsemiselle määritelty kohdassa [6.1.](#)).

Näyttelytoiminta jakautuu oriiden ja tammojen jalostusarvosteluun sekä varsojen ja nuorten ponien ja ruunien arvosteluun. Oriit voidaan jalostusarvostella 2-vuotiaasta alkaen oriiden jalostusarvostelutilaisuudessa. Tammat voivat osallistua jalostusarvosteluun 4-vuotiaana Hippoksen tamma- ja varsanäyttelyissä, joissa arvostellaan myös maitovarsat, nuoret ponit (1-2-vuotiaat orit ja tammat, sekä 3-vuotiaat tammat) ja kaiken ikäiset ruunat. Ori tai tamma voi osallistua vapaaehtoiseen käyttökokeeseen aikaisintaan 4-vuotiaana.

Poni ilmoitetaan näyttelytilaisuuteen annettuna määräaikana. Näyttelytilaisuudessa ponista on esitettävä tunnistusasiakirja identiteetin ja tunnistetietojen tarkistamista varten. Näyttelyyn osallistumisesta veloitetaan hinnaston mukaisesti (www.hippos.fi). Jalostusarvostelussa hyväksytty tai hylätty poni voidaan esittää jalostusarvostelussa uudelleen, kuitenkin aikaisintaan seuraavana vuonna. Jalostusarvosteluun tarvittavia tietoja kerätään kotimaisista ja ulkomaisista tietokannoista.

8.2 Rakennearvostelu

Rakenteesta arvostellaan vähintään seuraavat kohdat

1. tyyppi
2. pää ja kaula
3. ylälinja
4. etuosa
5. takaosa
6. etujalat ja liikkeiden säännöllisyys
7. takajalat ja liikkeiden säännöllisyys
8. käyntiliikkeet
9. raviliikkeet
10. laukka (jalostusarvosteltavat tammat ja oriit)
11. yleisvaikutelma
12. kaviot

Jokaisesta arvostelukohdasta annetaan sanallinen arvio sekä pisteet 4-10, myös puolikkaita pisteitä voidaan käyttää. Oriiden palkitsemiseen on asetettu kohdista 1.-11. laskettava keskiarvopisteiden minimiraja, muutoin rakennearvostelupisteitä ei lasketa yhteen, vaan palkintoluokka määräytyy yleisvaikutelman ja tyyppin perusteella. Lisäksi muille arvostelukohdille on määritelty minimikriteerit palkintoluokittain.

Pisteskaala:

Erinomainen = 10, Erittäin hyvä = 9, Hyvä = 8, Melko hyvä = 7, Tyydyttävä = 6, Välttävä = 5, Heikko = 4, Melko huono = 3, Huono = 2, Erittäin huono = 1, Ei esitetty = 0.

8.3 Palkintoluokat

Tammat, nuoret ponit ja ruunat

I palkinto: Tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 8, kuitenkin toinen näistä vähintään 8,5, mikään arvostelukohta ei alle 6.

II palkinto: Tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 7, kuitenkin toinen näistä vähintään 7,5, mikään arvostelukohta ei alle 5.

III palkinto: Tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 6, kuitenkin toinen näistä vähintään 6,5, mikään arvostelukohta ei alle 5.

Oriit

I palkinto: Tyyppi ja yleisvaikutelma vähintään 8, kuitenkin toinen näistä vähintään 8,5, mikään arvostelukohta ei alle 6. Oriin pisteiden keskiarvon tulee olla vähintään 7,4.

II palkinto: Tyyppi vähintään 8, yleisvaikutelma vähintään 7, mikään arvostelukohta ei alle 5. Oriin pisteiden keskiarvon tulee olla vähintään 7,4.

8.4 Mitat

Jalostusarvostelutilaisuudessa otetaan vähintään seuraavat mitat:

1. säkäkorkeus
  2. lautaskorkeus
- sekä jalostusarvosteltavilta oriilta ja tammoilta lisäksi
3. rinnanympäryys
  4. etusäären ympäryys

Mikäli mittaustilanteessa esitetään Suomen Hippoksen virallisen poninmittaajan suorittama voimassa oleva mittaustulos, voidaan merkitä tämä mitta jalostusarvostelutietoihin. Muut mitat otetaan jalostusarvostelutilaisuudessa.

8.5. Oriiden jalostusarvostelu

Oriiden arvosteluun kuuluvat terveys-, rakenne- ja käyttöominaisuudet rotukohtaisten vaatimusten mukaisesti. Jalostusarvostelussa ori mitataan ja arvioidaan suvun, luonteen, liikkeiden, rakenteen ja terveyden osalta. Käyttökoe on oriille vapaaehtoinen. Vakavat perinnölliset sairaudet ja muut viat, jotka heikentävät oriin ja sen jälkeläisten hyvinvointia, voivat estää oriin palkitsemisen ja merkitsemisen jalostusarvosteltujen luokkaan.

Terveysominaisuudet ja mittaus

Oriin terveysvaatimukset on esitetty [luvussa 11](#). Ori mitataan terveystarkastuksen yhteydessä kohdan [8.4](#). mukaisesti.

Rakennearvostelu

Rakennearvostelu suoritetaan kohdassa [8.2](#). määriteltyjen periaatteiden mukaisesti.

Käyttöominaisuudet

Käyttökoe

Jalostusarvostelun käyttökoe on vapaaehtoinen. Käyttökokeesta tulee erillinen merkintä ponin tietoihin. Käyttökokeen tulos ei vaikuta oriin jalostusarvostelutulokseen eikä kantakirjaluokkaan. Käyttökoe voidaan suorittaa ajaen, ohjasajaen tai ratsain.

Ajo-, ohjasajo- tai ratsastuskokeesta annetaan sanallinen arvio.

Seuraavat kohdat arvioidaan:

1. Ratsaille nousu/valjastus
2. Liikkeet ja tasapaino
3. Pysähdykset
4. Kehitysnäkymät
5. Luonne, yhteistyöhalukkuus ja kuuliaisuus

Ratsastuskoe

Poni talutetaan tuomarin eteen. Selkään nousu arvostellaan. Selkään nousussa saa käyttää avustajaa. Tämän jälkeen saavutaan käynnissä kehään (n. 20 m x 40 m). Pysähdytään tuomariston eteen vähintään 5 sekunnin ajaksi.

1. Kun tuomari antaa luvan, siirrytään käyntiin vasemmassa kierroksessa.
2. Käyntiä noin puoli kierrosta, siirtyminen raviin.
3. Ravia kaksi kierrosta, minkä aikana esitetään temponlisäys pitkällä sivulla ja ympyrä vapaavalintaisessa kohdassa.
4. Suunnan vaihto ravissa lävistäjällä ja sama raviohjelma oikeassa kierroksessa.
5. Nostetaan oikea laukka.
6. Laukkaa yksi kierros, minkä jälkeen kaksi kierrosta laukkaa pääty-ympyrällä.
7. Lävistäjällä raviin siirtyminen ja suunnan vaihto.
8. Sama laukkaohjelma vasemmassa kierroksessa.
9. Siirtyminen käyntiin ja pysähdys vähintään 5 sekunnin ajaksi.
10. Jatketaan käyntiä pitkin ohjin.

Tuomarit saattavat tarvittaessa pyytää uudelleen joitakin osia ratsastusohjelmasta.

Ajokoe

Poni talutetaan tuomarin eteen. Valjastus arvostellaan. Valjastuksessa on oma avustaja pakollinen. Oma avustaja tuo vaunut ja avustaa valjastuksessa. Maksimiaika valjastukseen on 5 minuuttia. Tämän jälkeen saavutaan käynnissä kehään (n. 20 m x 40 m). Pysähdytään tuomariston eteen vähintään 5 sekunnin ajaksi.

1. Kun tuomari antaa luvan, siirrytään käyntiin vasemmassa kierroksessa. Käyntiä noin puoli kierrosta, siirtyminen raviin.
2. Ravia kolme kierrosta, minkä aikana tehdään kaksi ympyrää vapaavalintaisessa kohdassa.
3. Suunnan vaihto ravissa lävistäjällä, minkä aikana siirrytään käyntiin 5-8 askeleen ajaksi ja siirtyminen takaisin raviin.
4. Sama raviohjelma oikeassa kierroksessa.
5. Siirtyminen käyntiin ja pysähdys vähintään 5 sekunnin ajaksi. Jatketaan käyntiä pitkin ohjin.

Tuomarit saattavat tarvittaessa pyytää uudelleen joitakin osia ajo-ohjelmasta.

Ohjasajokoe

Poni talutetaan tuomarin eteen. Valjastus arvostellaan. Valjastuksessa on oma avustaja pakollinen. Oma avustaja tuo valjaat ja avustaa valjastuksessa. Maksimiaika valjastukseen on 5 minuuttia.

Tämän jälkeen saavutaan ravissa kehään (n. 20 m x 40 m). Pysähdytään tuomariston eteen vähintään 5 sekunnin ajaksi. Kun tuomari antaa luvan, aloitetaan ohjasajo-ohjelma.

Ohjelmassa esitettävät asiat, järjestys vapaavalintainen muiden paitsi alku- ja lopputervehdyksen osalta.

1. Alkutervehdys
2. Käyntiä
3. Ravia molempiin suuntiin
4. Keskiravia
5. Pohkeenväistö/ avotaivutus ravissa molempiin suuntiin
6. Laukka molempiin suuntiin
7. Pysähdys ja peruutus 4-6 askelta
8. Lopputervehdys

Ohjelman lopuksi tuomarit saattavat tarvittaessa pyytää uudelleen joitakin osia ohjasajo-ohjelmasta.

Jalostusluokka

Ori, joka saavuttaa jalostusarvostelussa palkinnon I tai II, voidaan siirtää kantakirjan jalostusluokkaan, mikäli se täyttää luokan muut vaatimukset.

Ori, joka ei saavuta jalostusarvostelussa palkitsemiseen oikeuttavia tuloksia, jää kantakirjan pääosaston perusluokkaan.

Orinumero

Orinumero myönnetään oriille, joka on palkittu jalostusarvostelussa I tai II palkinnolla ja merkitty kantakirjan jalostusluokkaan.

8.6 Tammojen jalostusarvostelu

Tammojen jalostusarvosteluun kuuluvat terveys-, rakenne- ja käyttöominaisuudet rotukohtaisten vaatimusten mukaisesti. Tamman tulee täyttää jalostusarvostelussa jalostusluokkaan asetetut vaatimukset, jotka on määritelty luvussa [6.1](#). Jalostusarvostelussa tamma mitataan ja arvioidaan suvun, luonteen, liikkeiden, rakenteen ja terveyden osalta. Vakavat perinnölliset sairaudet ja muut viat, jotka heikentävät tamman ja sen jälkeläisten hyvinvointia, voivat estää tamman palkitsemisen jalostusarvostelussa.

Terveysominaisuudet

Tammojen terveysominaisuuksien arvostelu koostuu yleisen terveydentilan arvioinnista. Epäiltäessä perinnöllistä vikaa tai sairautta arvostelulautakunta voi tarvittaessa määrätä tamman jatkotutkimuksiin ennen jalostusarvostelutuloksen vahvistamista. Terveysominaisuudet on määritelty tarkemmin [kohdassa 11](#).

Rakennearvostelu

Rakennearvostelu suoritetaan kohdassa [8.2](#) esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

Käyttöominaisuudet

Tammat voivat suorittaa vapaaehtoisen käyttökokeen. Käyttökokeesta tulee erillinen merkintä ponin tietoihin. Käyttökokeen tulos ei vaikuta ponin jalostusarvostelutulokseen eikä kantakirjaluokkaan. Käyttökokeen tarkoituksena on osoittaa ponin toimivuutta käyttöponina.

Tammat voivat suorittaa vapaaehtoisen käyttökokeen ratsain, ajaen tai ohjasajaen. Ratsain esitetään käyntiä, ravia ja laukkaa molempiin suuntiin lautakunnan ohjeiden mukaan. Ratsain esittämisen kesto on noin 10 minuuttia. Ajaen ja ohjasajaen esitetään käyntiä ja ravia sekä pysähdys ja liikkeelle lähtö. Ajaen tai ohjasajaen esittämisen kesto on noin 10 minuuttia per ryhmä. Vapaaehtoisen käyttökokeen tulos (hyväksytty/hylätty) ei vaikuta jalostusarvostelun tulokseen.

Jalostusluokka

Mikäli tamma saavuttaa jalostusarvostelussa palkinnon I, II tai III voidaan se siirtää kantakirjan jalostusluokkaan, mikäli se täyttää luokan muut vaatimukset ([luku 6.1.](#)).

Tamma, joka ei saavuta jalostusarvostelussa palkitsemiseen oikeuttavia tuloksia, jää kantakirjan pääosaston perusluokkaan.

Tammanumerot

Tammanumero myönnetään niille tammoille, jotka on palkittu jalostusarvostelussa I, II tai III palkinnolla ja merkitty kantakirjan jalostusluokkaan.

8.7. Nuorten ponien sekä ruunien arvostelu

Nuoret 1-3 -vuotiaat ponit, sekä ruunat arvostellaan luvun [8.2.](#) mukaisesti.

Maitovarsojen arvostelu

Maitovarsojen arvosteluun ovat oikeutettuja osallistumaan tapahtumahetkellä vähintään neljä viikkoa vanhat, kantakirjaan merkittäväksi ilmoitetut varsat, jotka polveutuvat perusluokan vaatimusten mukaisesti (määritelty kappaleessa [6.1.](#)).

Maitovarsosta arvostellaan vähintään seuraavat kohdat:

1. tyyppi
2. liikkeet
3. yleisvaikutelma

Maitovarsojen arvostelua ei pisteytetä, vaan ne asetetaan palkintoluokkiin I, II tai III ja ne saavat sanallisen arvion.

8.8. Jalostusarvostelutulokset

Jalostusarvostelusta kirjoitetaan sanallinen lausunto, jossa mainitaan jalostuksen kannalta oleelliset seikat ponin terveydestä, rakenteesta, liikkeistä ja muista ominaisuuksista. Lausunto on julkinen. Jalostusarvostelusta tulee merkitä ponin tietoihin Suomen Hippos ry:n ylläpitämään tietokantaan.

8.9. Tuontiponien arvostelu

Toisessa EU:n jäsenvaltiossa ja DPS:n (Dartmoor Pony Society) hyväksymässä kantakirjassa jalostusarvostellut ponit merkitään ulkomaisen jalostusarvostelutuloksen perusteella samaan kantakirjan luokkaan, kuin ne on merkitty ulkomaisessa kantakirjassa. Maahantuodut ponit voivat osallistua jalostusarvosteluun.

9. Suoritusluokkamerkit

Suoritusluokkamerkkejä käytetään kertomaan jalostusluokkiin merkittyjen oriiden ja tammojen suorituskyvyn tasosta. Suoritusluokkamerkkien kriteerit ovat yhtenäiset suomalaisen ratsuponin-, connemaraponin-, newforestinponin-, welshponin ja cobin-, vuonohevosten-, gotlanninrusspanin-, dartmoorinponin-, sekä shetlanninponin kantakirjaan merkittyjen yksilöiden osalta. Tulokset saavat olla useammalta kaudelta ja ne saavat olla eri ratsastajien/ohjastajien kanssa.

Taso 1*

Taso 1* tulokset saavuttanut rotuponitamma voi hakea jalostusarvosteluun suomalaisen ratsuponin kantakirjaan ja voi siten olla oikeutettu tammapalkkioon suomalaisen ratsuponin kantakirjaan merkitystä varsasta.

Ratsastus:

- **Oriit:** Koulu- ja/tai estekilpailuissa vähintään 10 tulosta (koulu yli 62 %, este 0-tulosta) ja seura- ja aluetason kilpailut (myös rotuponikilpailuissa (virallinen tuomari)) poniratsastajan kanssa.
- **Tammat:** Koulu- ja/tai estekilpailuissa vähintään 5 tulosta (koulu yli 62 %, este 0-tulosta) ja seura- ja aluetason kilpailut (myös rotuponikilpailuissa (virallinen tuomari)) poniratsastajan kanssa. *Alle 140 cm estekorkeus 80 cm, alle 148 cm estekorkeus 90 cm.*

laji/ säkäkorkeus	alle 100 cm	101-107 cm	alle 130 cm	alle 140 cm	alle 148 cm
Esteratsastus	40 cm	50 cm	60 cm	90 cm (<i>tammat 80 cm</i>)	100 cm (<i>tammat 90 cm</i>)
Kouluratsastus	He C	He C	He B	He B	He B
Kenttäratsastus	Taitoarvostelu 60 cm				

Ravikilpailut:

A. ponit	Ennätys 2.45 ja 10 sijoitusta kolmen parhaan joukossa
B. ponit	Ennätys vähintään 2.05,0 sekä 10 sijoitusta kolmen parhaan joukossa

Valjakkoajo:

120 cm tai alle	Viisi kvaalitulosta ²⁾ helposta luokasta, joista vähintään kolme tulosta kansalliselta tasolta, useammalta kuin yhdeltä kaudelta.
Yli 120 cm	Viisi kvaalitulosta ²⁾ vähintään kansallisesta vaativasta luokasta useammalta kuin yhdeltä kaudelta.

Kvaalitulosta²⁾=hyväksytyt tulokset kokonaiskilpailusta, jonka koulukokeessa enintään 65 virhepistettä.

Taso 2*

Taso 2* saavuttanut ratsuponi- tai rotuponitamma on oikeutettu hakemaan tammapalkkiota suoritustulosten perusteella varsasta, joka merkitään suomalaisen ratsuponin kantakirjaan.

Ratsastus:

Oriit alle 130 cm: 10 este- ja/tai kouluratsastuksen tulosta (koulu väh. 64 %, este 0-tulosta).

Kouluratsastuksen tulokset alue- tai kansalliselta tasolta. Estetulokset seura- tai aluetasolta.

Oriit yli 130 cm: 10 este- ja/tai kouluratsastuksen tulosta (koulu väh. 64 %, este 0-tulosta) vähintään kansalliselta tasolta.

Tammat alle 130 cm: 5 este- ja/tai kouluratsastuksen tulosta (koulu väh. 64 %, este 0-tulosta).

Kouluratsastuksen tulokset alue- tai kansalliselta tasolta. Estetulokset seura- tai aluetasolta.

Tammat yli 130 cm: 5 este- ja/tai kouluratsastuksen tulosta (koulu väh. 64 %, este 0-tulosta) vähintään kansalliselta tasolta.

laji/ säkäkorkeus	alle 100 cm	101-107 cm	alle 130 cm	alle 140 cm	alle 148 cm
Esteratsastus	50-60 cm	50-60 cm	80 cm	90 cm	100 cm
Kouluratsastus	He B/A	He B/A	He B/A	He A	He A
Kenttäratsastus	5 sijoitusta avoimessa 90 cm tai ponien 80 cm luokassa.				

Ravikilpailut:

A. ponit	Ennätys 2.30 ja 20 sijoitusta kolmen parhaan joukossa
B. ponit	Ennätys vähintään 1.55,0 sekä 20 sijoitusta kolmen parhaan joukossa

Valjakkoajo:

120 cm tai alle	Viisi kvaalitulosta ²⁾ vähintään kansallisesta vaativasta luokasta useammalta kuin yhdeltä kaudelta.
Yli 120 cm	Viisi kvaalitulosta ²⁾ vähintään kansallisesta vaikeasta luokasta useammalta kuin yhdeltä kaudelta.

Kvaalitus²⁾=hyväksytty tulos kokonaiskilpailusta, jonka koulukokeessa enintään 65 virhepistettä.

Taso 3*

Taso 3* tulokset saavuttanut tamma voi hakea varsan merkitsemistä suomalaisen ratsuponin kantakirjaan, mikäli tamman polveutumisen on osittain puutteellista. Tamma täytyy näyttää myös jalostusarvostelussa ja varsan merkitsemistä suomalaisen ratsuponin kantakirjaan haetaan Ratsu- ja ponivaliokunnalta.

Ratsastus:

Oriit ja tammat alle 130 cm: 3 tulosta este- ja/tai koulukilpailuista (koulu 66 %, este 0-tuloksia) vähintään kansalliselta tasolta

Oriit ja tammat yli 130 cm: 3 tulosta (koulu 66%, este 0-tulosta) sm/kv tasolta. Koulussa ponien joukkue- tai henkilökohtainen ohjelma

laji/ säkäkorkeus	alle 110 cm	alle 130 cm	alle 140 cm	alle 148 cm
Esteratsastus	60/70 cm	100 cm	110 cm	120 cm
Kouluratsastus	He B	FEI He A	FEI He A	FEI He A
Kenttäratsastus	3 Kvaalitulosta ¹⁾ CCN1 *P tai CCI1 *P tai CCI2 **P-luokissa			

Kvaalitus¹⁾: Osallistumisoikeuden vahvistava vähimmäistulos (Minimum Eligibility Requirement, MER)

- ratsukko saavuttaa koulukokeessa vähintään 55 % enimmäispistemäärästä,
- maastokokeen estevirhepistemäärä lyhyessä kilpailussa on 0
- 1 rikkoutuvan esteen hajoaminen, tai yhden esteen hyppääminen lipun ulkopuolelta sallitaan
- yliaikavirheitä enintään 75 sekuntia ja, että
- rataestekokeessa estevirhepistemäärä on korkeintaan 16.
- Vaarallisesta ratsastuksesta saadut 25 virhepistettä eivät myöskään oikeuta tuloksen hyväksymiseen.
- Osallistumisoikeuden vahvistavaa tulosta ei voi saada hallikilpailusta

Ravikilpailut:

A. ponit	Ennätys 2.15 ja 30 sijoitusta kolmen parhaan joukossa
B. ponit	Ennätys vähintään 1.45,0 sekä 30 sijoitusta kolmen parhaan joukossa

Valjakkoajo:

120 cm tai alle	Kolme kvaalitulosta ²⁾ vähintään kansallisesta vaikeasta luokasta.
Yli 120 cm	Kolme kvaalitulosta ²⁾ vähintään CAIP-A kilpailuista.

Kvaalitus²⁾=hyväksytty tulos kokonaiskilpailusta, jonka koulukokeessa enintään 65 virhepistettä.

10. Jälkeläisarvostelu

Jälkeläisarvostelun tekee Suomen Hippos ry:n ratsu- ja ponivaliokunta. Jälkeläisarvostelun perusteella jalostusarvosteltu ori tai tamma voidaan palkita arvokirjaimella B, AB, A ja Valio. Ratsu- ja ponivaliokunnalla on oikeus tehdä poikkeuspäätös jälkeläisarvokirjaimen myöntämisen suhteen, mikäli yksilö täyttää muilta ominaisuuksiltaan asetetut vaatimukset, vaikka jälkeläisarvostelussa jokin osa-alue ei täyttyisi.

Huomioitavaa arvokirjaimiin oikeuttavissa tuloksissa

- Jälkeläisen tuloksista paras arvostelutulos otetaan huomioon:
  - Jälkeläisen jalostusarvostelutuloksista paras otetaan huomioon seuraavassa järjestyksessä: I, II, III, hyväksytty
  - Mikäli jälkeläisen jalostusarvostelutulos on hylätty terveystulosten perusteella tai siksi, että yksilö ei ole rotumääritelmän mukainen, jää tämä tulos voimaan ja otetaan huomioon jälkeläisarvostelussa.
  - Mikäli jälkeläisen jalostusarvostelutulos on "keskeytetty" tai "ei palkittu", otetaan huomioon paras tulos 1-3 -vuotiaiden nuorten ponien arvosteluista.
- Maahantuodun oriin tai tamman jälkeläisten ulkomaisten tulosten huomioimiseksi niistä tulee esittää virallinen todistus.
- Tammalla tulee olla palkittu arvokirjainta AB varten 2 jälkeläistä ja arvokirjainta A varten 3 ja VALION arvokirjainta varten 5 jälkeläistä myös Suomessa.
- Oriilla tulee olla palkittu arvokirjainta B varten 3, arvokirjainta AB varten 6 ja arvokirjainta A varten 12 ja VALION arvokirjainta varten 20 jälkeläistä myös Suomessa.
- Ori tai tamma voidaan jättää palkitsematta Ratsu- ja ponivaliokunnan päätöksellä, jos se periyttää selvästi jotain ponin tai sen jälkeläisten terveyden tai hyvinvoinnin vaarantavaa vikaa.
- Ori tai tamma voidaan palkita vuosittain vain yhdellä arvokirjaimella.
- Oriille tai tammalle myönnetään korkein arvokirjain, johon sen tulokset hakemuksen perusteella oikeuttaa.
- Ori tai tamma voidaan palkita myös kuolemansa jälkeen.
- Tammojen arvokirjain B myönnetään vaatimusten täyttyessä automaattisesti, muita arvokirjaimia tulee anoa kirjallisesti Suomen Hippos ry:ltä.
- Mikäli jälkeläisten laatu antaa aiheutta, voidaan ori siirtää jalostusarvosteltujen luokasta perusluokkaan

10.1. Oriiden jälkeläisarvostelu

Palkittavan oriin arvosteltujen jälkeläisten keskiarvon tulee ylittää vähintään koko populaation keskitasoon arvosteltujen eläinten osalta viiden edellisvuoden aikajaksolla tarkasteltuna. Tällöin huomioidaan arvosteltujen jälkeläisten lukumäärän ja koko jälkeläismäärän suhde. Vähimmäisvaatimuksena oriin palkitsemiselle jälkeläistulostensa perusteella on:

- **arvokirjaimella B** jos 5 sen vähintään 1-vuotiasta jälkeläistä on Suomen Hippos ry:n arvostelutilaisuuksissa saavuttanut I tai II palkinnon.
- **arvokirjaimella AB** jos 10 sen vähintään 1-vuotiasta jälkeläistä on esitetty jalostusohjelman mukaisissa arvostelutilaisuuksissa ja lisäksi yksi kohdista 1 tai 2 täyttyy:
  1. 10 jälkeläistä on Suomen Hippos ry:n arvostelutilaisuuksissa saavuttanut I tai II palkinnon tai sijoittunut laatuponikilpailussa
  2. 10 arvostellusta jälkeläisestä 3 on jalostusarvosteltuja oriita tai I palkinnolla jalostusarvosteltua tammaa
- **arvokirjaimella A** jos 20 sen vähintään 1-vuotiasta jälkeläistä on esitetty jalostusohjelman mukaisissa arvostelutilaisuuksissa JA
  - 20 sen jälkeläisistä on Suomen Hippos ry:n tilaisuuksissa saavuttanut I tai II palkinnon tai sijoittunut laatuponikilpailussa JA
  - jälkeläisistä 3 on joko jalostusarvosteltuja oriita tai I palkinnolla jalostusarvosteltua tammaa
- **VALION arvo:** Rotuyhdistyksen anomuksesta jälkeläisarvokirjaimella A-palkittu ori voi saada valion arvon jos
  - arvostelluista jälkeläisistä viisi on joko jalostusarvostelussa palkittua oriita tai jalostusarvostelussa I palkinnolla palkittua tammaa JA
  - lisäksi 20 sen jälkeläisistä on Suomen Hippos ry:n tilaisuuksissa saavuttanut I tai II palkinnon, tai sijoittunut laatuponikilpailussa.

10.2. Tammojen jälkeläisarvostelu

Palkittavan tamman jälkeläisten näyttelytulosten keskiarvon tulee ylittää vähintään koko populaation keskitasoon arvosteltujen yksilöiden osalta viiden edellisvuoden aikajaksolla tarkasteltuna. Mukaan lasketaan vähintään 1-vuotiaiden jälkeläisten tulokset. Vähimmäisvaatimuksena tamman palkitsemiselle jälkeläistulostensa perusteella on:

- **Arvokirjaimella B** jos yksi sen jälkeläinen on palkittu Suomen Hippos ry:n järjestämässä tilaisuudessa vähintään II palkinnolla.
- **Arvokirjaimella AB** jos 3 sen jälkeläistä on palkittu palkitsemistilaisuuksissa ja vähintään yksi kohdista 1-2 täyttyy:
  1. Esitetyistä jälkeläisistä 3 on saavuttanut I tai II-palkinnon
  2. 1 on jalostusarvosteltu ori tai I palkinnolla jalostusarvosteltu tamma
- **Arvokirjaimella A** jos 5 sen jälkeläistä on palkittu palkitsemistilaisuuksissa ja vähintään yksi kohdista 1-3 täyttyy:
  1. Esitetyistä jälkeläisistä 5 on saavuttanut I tai II -palkinnon
  2. Yhden tulee olla jalostusarvosteltu ori tai I palkinnolla jalostusarvosteltu tamma
  3. Yhdellä on oltava tason 2* suoritusluokkamerkintä
- **VALION arvo:** Jälkeläisarvokirjaimella A palkittu tamma voi saada valion arvon, jos jälkeläisistä 3 on jalostusarvostelussa palkittua oritta tai I palkinnolla jalostusarvosteltua tammaa

11. Terveysominaisuudet

Oriille tehdään eläinlääkärin toimesta terveystarkastus ponioripäivillä. Tamma- ja varsanäyttelyissä terveydentilan tarkastaa Hippoksen auktorisoima toimihenkilö. Mikäli on syytä epäillä, että ponilla on jokin terveydellinen ongelma, voidaan poni määrätä lisätutkimuksiin. Tutkimuksista aiheutuvista kustannuksista vastaa ponin omistaja. Ponioripäivillä jatkotutkimuksiin ponin voi määrätä orilautakunta ja tamma- ja varsanäyttelyissä tamma- ja varsalautakunta. Muissa tapauksissa päätöksen tekee ratsu- ja ponivaliokunta. Ponin jalostusarvostelutulos vahvistetaan vasta, kun on saatu riittävän kattava selvitys ponin terveydentilasta. Ori tai tamma voidaan siirtää perusluokkaan Ratsu- ja ponivaliokunnan päätöksellä missä tahansa elämän vaiheessa, mikäli sillä ilmenee jokin merkittävä jalostusta haittaava vika.

Tamma- ja varsanäyttelyissä, sekä ponioripäivillä poneille suoritetaan kliininen yleistarkastus, jonka tavoitteena on varmistaa, että ponilla ei ole sellaista fyysistä, psyykkistä tai jalostuksellisesta vikaa, joka estää jalostusarvosteluun osallistumisen tai jalostusarvosteltujen luokkaan merkitsemisen.

Jalostusarvosteltaville oriille suoritetaan tarkempi terveydentilan tarkastus. Lautakunnan päätöksellä tavanomaisesta poikkeava löydös voi edellyttää lisätutkimuksia tai voi aiheuttaa arvostelutuloksen hylkäämisen tai osallistumisoikeuden epäämisen löydöksen vakavuusasteen mukaan.

Oriin terveystarkastuksessa ori tarkastetaan seuraavien ominaisuuksien osalta:

- A) Ori on kliinisesti terve, eikä ilmennä tarttuvien tautien oireita.
- B) Oriilla ei todeta viitteitä seuraavista vioista: Kinnerpatti, kaihi, epämuodostuneet sukuelimet (myös kiertyneet kivekset), sädeluontuma, yli ½ hampaan mittainen yläpurenta, kehärengas, kavioruston luutuma, kukkopatti, patellan luksaatio tai subluksaatio, rohiseva hengitys, hinkukurkku, shivering, kesäihottuma, sarkoidit, nivustyrä, napatyrä.
- C) Ori ei ilmennä puhkurioireita.
- D) Ori liikkuu puhtaasti.
- E) Ori on rakenteeltaan ja liikemekaniikaltaan normaali.

Mikäli tamman tai oriin terveydentilan tarkastuksessa ilmenee jalostusarvosteluun tai jalostuskäyttöön vaikuttava muu vika, päättää arvostelulautakunta jatkotoimenpiteistä. Omistajalla on velvollisuus ilmoittaa tiedossa olevat jalostusarvosteluun tai jalostuskäyttöön vaikuttavat terveysongelmat ja käytöshäiriöt ilmoittautumisen yhteydessä.

Oriin kliinisen tutkimuksen arvosteluasteikko:

e.h = Normaali, 1 = lievä, 2= kohtuullinen, 3 = huomattava muutos

Kohtuullinen tai huomattava muutos edellyttää lisätutkimuksia, tai voi aiheuttaa oriin arvostelun hylkäämisen vakavuusasteen mukaan.

11.2. Tarttuvien eläintautien ehkäisy

Eläimen omistajan tulee omalla toiminnallaan ennen arvostelutilaisuutta ja arvostelutilaisuudessa pyrkiä ehkäisemään eläintautien leviäminen ja huolehtia siitä, että näyttelypaikalle tuodaan vain kliinisesti terveitä eläimiä sellaisista pitopaikoista, joissa ei ole esiintynyt edellisen kolmen viikon aikana tarttuviin tauteihin viittaavaa oireilua.

11.3. Vapautus askellajien esittämisestä

Tammalle voidaan erittäin painavasta terveydellisestä syystä myöntää vapautus askellajien esittämisestä jalostusarvostelussa. Vapautuksesta toimitetaan hakemus ja eläinlääkärintodistus viimeistään kaksi viikkoa ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Eläinlääkärintodistuksesta tulee käydä ilmi, miksi tamman liikkeitä ei voida esittää eli lausunto siitä, mikä tamman terveydentilassa estää liikkumisen normaalisti sekä arvio tilan periytyvyydestä. Vapautuksen myöntää näyttelyn arvostelulautakunta.

12. Oriin ja tamman jalostuskäyttö

Jokaiselle jalostuskäytössä olevalle oriille on aktivoitava vuosittainen orilisenssi. Orilisenssin aktivointi vaaditaan myös tuontispermaoriilta.

12.1. Orilisenssi

Voimassa oleva orilisenssihinnasto hintaportainen julkaistaan vuosittain Suomen Hippoksen sivuilla. Varsan kantakirjaan merkitsemisen edellytyksenä on, että isäoriin lisenssin tulee olla maksettuna astutusvuodelle. Haku tapahtuu Hippoksen Heppa-järjestelmässä. Jos lisenssiä ei makseta eräpäivään mennessä, nousee hinta erikseen määriteltyjen hintaportaitten mukaisesti.

Suomessa astuvan oriin orilisenssi

Sähköinen astutuskirjanpito aukeaa, kun orilisenssi on aktivoitu. Oriin jälkeläisiä ei voi ilmoittaa syntyneeksi, eikä varsaa voi merkitä kantakirjaan, jos orilisenssiä ei ole aktivoitu. Mikäli orilisenssiä ei ole lunastettu astutushetkellä, tulee maksaa korotettu orilisenssimaksu ennen varsan merkitsemistä kantakirjaan. Oriin astutushetkellä voimassa oleva kantakirjaluokka määrää orilisenssin [hinnan](#).

Ulkomailla astutettava tamma

Ulkomailla astutetulle tammalle ei tarvitse hakea tammakohtaista lupaa. Ulkomailla astutetulle tammalle tulee olla käytetty oritta, joka on merkitty rodun ulkomaiseen tai suomessa ylläpidettävään rodun kantakirjaan, jotta varsa voidaan merkitä kantakirjaan. Tamman jälkeläiseltä vaaditaan syntymätodistus ulkomaisen oriin orinpitäjältä.

12.2. Tuontispermaoriin käyttö

Ehtona oriin hyväksymiselle jalostuskäyttöön Suomessa tuore- ja pakastespermaa käyttäen on, että ori täyttää jalostusoriille asetetut vaatimukset ja ori on kotimaassaan jalostusluokkaan merkitty.

Ehtona oriin hyväksymiselle jalostuskäyttöön Suomessa tuore- ja pakastespermaa käyttäen on, että ori on merkitty suomalaiseen tai ulkomaiseen dartmoorinponien kantakirjaan ja oriin jalostukseen käyttöoikeus on voimassa kantakirjan sääntöjen mukaisesti jalostusarvosteltujen luokassa. Tuontispermaoriille tulee lunastaa astutusvuoden orilisenssi. Tuontispermaoriin polveutumistodistus ja jalostuskäyttöä ja kantakirjaan merkitsemistä koskevat tiedot (DNA-kartta, jalostustodistus ja astutustiedot) tulee toimittaa Hippokseen, jotta varsa voidaan merkitä kantakirjaan.

12.3. Kuolleen ja kastroidun oriin sperman käyttö

Kuolleen tai kastroidun oriin pakastesperman käyttö on sallittu jalostusarvosteltujen luokkaan merkityn oriin kohdalla. Oriin polveutumismääritys tulee olla tehtynä. Oriille tulee lunastaa astutusvuoden orilisenssi.

12.4. Spermankeräysasemat ja spermavarastot

Lupa hevosten spermankeräysasemille ja spermavarastoille haetaan Aluehallintovirastosta. Ruokavirasto vahvistaa luvan myöntämällä hyväksymisnumeron. Lupa edellyttää asianmukaisia sperman keruu ja käsittelytiloja, siemennystiloja sekä riittäviä talli- ja tarhatiloja. Lupahakemusta varten on nimettävä eläinlääkäri, joka vastaa siitä, että asemalla noudatetaan asetettuja vaatimuksia. Lupavaatimukset on määritelty eläintautilaissa.

12.5. CEM- ja EVA-testit

Eläintautilain mukaisesti kaikki keinosiemennyksellä jalostukseen käytettävät oriit on testattava vuosittain Taylorella equigenitalis-bakteerin (CEM) sekä virusarteriitin (EVA) varalta. Negatiivinen CEM-näyte on otettava oriilta ennen seuraavaa siitoskautta joulukuun-maaliskuun aikana, kuitenkin ennen ensimmäistä siemennystä. Mikäli oritta ei ole lainkaan käytetty siitokseen edellisen CEM-näytteen jälkeen, testiä ei tarvitse uusia. Mikäli jalostusluokkaan merkittyä oritta käytetään vain luonnolliseen astutukseen, on CEMtesti otettava vähintään 5 vuoden välein.

12.6. Sperman tuonti ja vienti

Hevosten sukusolujen ja alkioiden käsittelystä, laatuvaatimuksista ja viennistä toiseen Euroopan Unionin jäsenvaltioon löytyy ajankohtaiset ohjeet Ruokaviraston nettisivuilta.

12.7. Astutusikä

Alle 3-vuotiaita tammoja ei suositella astutettavaksi.

12.8. Alkionsiirto

Alkionsiirrossa noudatetaan EU:n ja maa- ja metsätalousministeriön asettamia vaatimuksia. Alkionsiirtomenetelmällä syntyneen varsan kasvattaja on vastaanottajatamman omistaja varsan syntymähetkellä, ellei kasvattajaksi ole ilmoitettu vastaanottajatamman haltijaa Suomen Hippoksen omistajarekisterissä.

13. Ratsu- ja ponivaliokunta ja arvostelulautakunnat

13.1 Ratsu- ja ponivaliokunta

Suomen Hippoksen nimeämässä ratsu- ja ponivaliokunnassa on vähintään kolme kasvatuksen asiantuntijaa. Lisäksi valiokunnassa ovat kotieläinten jalostustieteen asiantuntija, eläinlääketieteen asiantuntija, ratsastusurheilun asiantuntija, hevosjalostusliittoja edustava virkailija ja sihteerinä toimiva jalostusagronomi.

Ratsu- ja ponivaliokunnan jäsenten toimikausi on kolme vuotta ja toimikausia voi olla korkeintaan kaksi peräkkäin. Tarvittaessa voidaan käyttää asiantuntijatyöryhmiä.

13.2 Tamma- ja varsalautakunta

Tammojen ja varsojen arvostelulautakunta on päätösvaltainen, kun kaksi Suomen Hippos ry:n nimeämää tuomaria, joista toinen toimii puheenjohtajana, ovat läsnä. Tammojen ja ruunien osalta mittauksen ja yleisen terveystarkastukseen suorittaa Suomen Hippoksen auktorisoima henkilö. Lisäksi voidaan käyttää muita koti- ja ulkomaisia asiantuntijoita.

13.3 Orilautakunta

Orilautakuntaan kuuluvat Suomen Hippos ry:n nimeämät tuomarit, eläinlääkäri ja sihteerinä toimiva Suomen Hippoksen toimihenkilö. Oriiden arvostelulautakunta on päätösvaltainen, kun kolme Suomen Hippos ry:n nimeämää tuomaria, joista yksi toimii puheenjohtajana, ovat läsnä. Lautakunnassa voidaan käyttää koti- ja ulkomaisia asiantuntijoita. Käyttökokeen voi arvostella erikseen nimetty tuomari.

13.4. Esteellisyys

Jos joku lautakunnan jäsenistä on estynyt tai esteellinen, nimeää Suomen Hippos ry:n edustaja hänen tilalleen sijaisen. Lautakunnan jäsenen on välittömästi saatettava lautakunnan tietoon mahdollinen esteellisyysperuste. Lopullisen päätöksen lautakunnan jäsenen esteellisyydestä ratkaisee lautakunta. Lautakunnan jäsen on esteellinen, jos

1. jäsen tai hänen lähiomaisensa on tai on ollut ko. ponin kasvattaja, omistaja, osaomistaja, valmentaja tai maahantuoja
2. jäsen tai hänen lähiomaisensa on ko. ponin isän tai emän kasvattaja, omistaja, osaomistaja, vuokraaja tai oriinpitäjä
3. jäsen on palvelussuhteessa tai muussa toimeksiantosuhteessa ko. ponin kasvattajaan, omistajaan, osaomistajaan, valmentajaan tai maahantuojaan
4. tai jos ilmenee jokin muu vastaava esteellisyysperuste, jolla luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta syystä vaarantuu.

Arvostelulautakunnan jäsen on itse vastuussa esteellisyyden ilmoittamisesta. Lähiomaiseksi katsotaan vanhemmat, avio- ja avopuoliso, lapset sekä sisarukset.

Jos arvostelulautakunnan äänestäessä äänet menevät tasan, ratkaisee puheenjohtajan ääni.

14. Menettelytapaohjeet

Kaikilla kasvattajilla ja omistajilla on tasapuolinen oikeus ilmoittaa kantakirjan vaatimukset täyttävät poninsa mukaan jalostusohjelmaan. Jalostusohjelmaan osallistuvien ponien kasvattajat ja omistajat sitoutuvat noudattamaan jalostusohjelman sääntöjä sekä tunnistus-, rekisteröinti- että jalostustoiminnan osalta. Jalostusarvostelun tulokset ovat julkisia.

Jalostusarvostelutuloksesta voi valittaa, mikäli arvostelutilaisuutta ei ole toteutettu rodun voimassa olevan jalostusohjesäännön ja muiden asiaa koskevien ohjeistusten mukaisesti. Valituksen voi tehdä henkilö, jonka omistuksessa tai hallinnassa kyseiseen valitukseen liittyvä yksilö on. Valitus tulee toimittaa kirjallisesti. Valitukset käsittelee Ratsu- ja ponivaliokunta. Arvostelupaikkaan ja tapahtumaan liittyvät valitukset tulee esittää arvostelutilanteessa, viimeistään puoli tuntia tilaisuuden päättymisen jälkeen näyttelykansliaan. Muut arvostelutilaisuuteen liittyvät valitukset tulee toimittaa kahden viikon kuluessa arvostelutilaisuudesta Suomen Hippokseen. Ratsu- ja ponivaliokunnan päätöksistä voi valittaa Suomen Hippoksen hallitukselle.